

GİRİŞİMCİLİK

(EIS526)

Yazar:
Doç.Dr. Serkan BAYRAKTAR

**SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

Bu ders içeriğinin basım, yayım ve satış hakları
Sakarya Üniversitesi'ne aittir.

"Uzaktan Öğretim" tekniğine uygun olarak hazırlanan bu ders içeriğinin
bütün hakları saklıdır.

İlgili kuruluştan izin almadan ders içeriğinin tümü ya da
bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt
veya başka şekillerde çoğaltılamaz,
basılamaz ve dağıtılamaz.

Copyright © 2008 by Sakarya University

All rights reserved
No part of this course content may be reproduced
or stored in a retrieval system, or transmitted
in any form or by any means mechanical, electronic,
photocopy, magnetic, tape or otherwise, without
permission in writing from the University.

Sürüm 1

Sakarya 2008

GİRİŞİMCİLİK AĞI

Bu Haftanın Hedefi:

Kullanılan semboller

Animasyon

Soru

Veritabanı
Bağlantılı Soru

Simülasyon

Püf Noktası

Giriş

Girişimci kavramı literatüre, kapitalist üretim sürecine girilmesiyle birlikte girmiş ve bugünkü anlamını bulmuştur. Girişimci feodal yapıdan, endüstri toplumuna geçişte, toplumun dinamiğini oluşturan itici güç olmuştur. **Kısaca girişimciyi** üretim faktörlerini bir araya getirerek iktisadi mal ve hizmet üretimi için gerekli girişimi başlatan; ayrıca üretim için gerekli finansman kaynaklarını ve üretimin değerlendirileceği pazarları bulan kişiler olarak tanımlayabiliriz.

Girişimci, risklere atılmaz. Zira o bir kumarbaz değildir. Cesaretli, fakat aynı zamanda dikkatli hareket eder. Bağımsız olması, kendini güven altında hissedebileceği başka bir işte olmasından, emir altında çalışmaktan daha önemlidir. Başarılı olabilmek için olağanüstü bir çaba harcar. Finansal çıkarlar, yalnız kâr güdüsü ile davranmak (moda deyiimiyle köşe dönmek) amacıyla risk almaz. Kendine özgü bir şeyler gerçekleştirmek ve gerçekleştirdiğiyle anılmak istğinde olan kişidir. O ekonomik değerler yaratan bir sanatçıdır. Kâr, yarattığı ekonomik değerlere ilişkin bir başarı göstergesi olarak önemlidir.

Başarılı bir girişimci kararlıdır. Sorunları olduğu gibi kabullenmek yerine çözüm yolları arar ve karar vermekten çekinmez. Karar verdikten sonra sonuca ulaşmak için gayret eder ve hedefe ulaşmaya çalışır. Bunun için gerekli çabayı gösterir, bilenleri dinlemesini, bilmediğini öğrenmesini bilir.

Başarılı bir girişimci **çok yönlüdür**. İşletme fonksiyonlarının yerine getirilmesinde belirli sınırlar içinde kalmaktansa o işletme yönetiminde otorite olmayı ve her konuda kendini geliştirmeyi başarılı bir girişimciliğin temel şartları olarak kabul eder ve buna ulaşmak için çalışır.

Görüldüğü gibi girişimci bazı nitelikleri, davranışları ve olaylara bakış açısıyla diğer insanlardan ayrılıyor. Bu nitelikleri sıralayacak olursak;

- Girişkenlik
- Güçlü ikna yeteneği
- Üstüne risk alabilme
- Esneklik
- Yaratıcılık
- Bağımsızlık
- Sorunları ivedilikle çözebilme
- Başarma gereksinimi
- Hayal gücü
- Başkalarının kaderlerini yönetebileceğine dair güçlü bir inanç
- Liderlik yeteneği
- Çok çalışma

Başarılı bir girişimciyi diğer insanlardan ayıran özellikler nelerdir?

Hatırlayacağımız gibi Maslow'un **"ihtiyaçlar hiyerarşisi"** kuramında insan gereksinimleri;

- Fizyolojik gereksinimler
- Güvenlik gereksinimleri
- Sosyal gereksinimler
- Saygı görme gereksinimi

- Kendini gerçekleştirme gereksinimi.

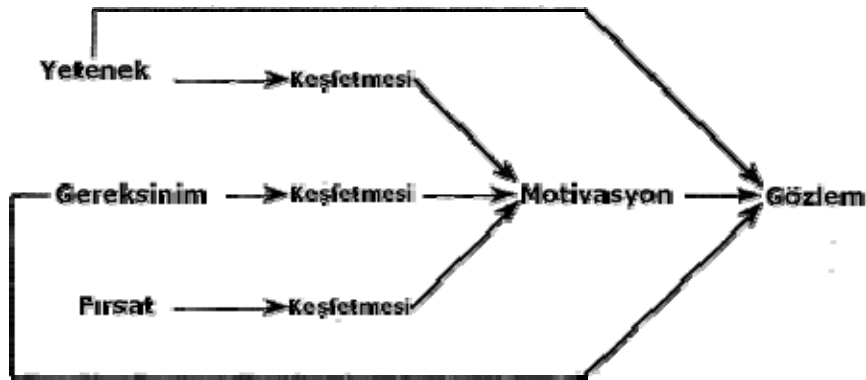
olmak üzere beş grupta toplanmıştı. Sırasıyla bir gereksinim karşılanmadan, tatmin edilmeden bir üst basamağın tatmin edilmesi kişi için çok anlamlı olmuyordu. İnsanlar için fizyolojik gereksinimlerin (yemek, içmek, uyumak...) karşılanması önceliklidir. Bunu kabul etmekle birlikte diğer gereksinimler için aynı şeyi söylemek daha zordur. Bazı insanlar için kendini güvende hissetmek öncelik taşımakla birlikte, bazıları için saygı görme daha öncelikli olabilir. Kimileri toplum içinde kendisine yüklenen rolden memnun olup, hatta memnunken, olmadığını düşünmeden yaşayıp giderken; kimileri de bazı toplumsal değer ve kalıpları değiştirmeye çalışır.

Kişisel bazda ele alırsak, bazıları risk almaktan çekinir, sorumluluk almak, ön plana çıkmaktansa başkalarının emri altında çalışmayı yeğler. Bazıları da tam tersine bağımsız olmayı, hayal güçlerini gerçeklerle bir noktada çakıştırıp yeni bir yol aramayı seçebilirler. Aslında toplumları değiştirenlerde böyle insanlardır. İnsanın yaratıcı kapasitesi kendini en çok bilim ve sanat alanlarında gösterir. Girişimci dediğimiz kişi bir bakıma bunları ekonomik yaşama taşıyan, artı değer yaratıp, pastayı büyüten kişidir.

Girişimci nitelikleri doğuştan gelen birtakım özellikler midir? Yoksa aile ve çevrenin etkisi var mı, özellikle eğitimle geliştirilip kazandırılabilir mi?

Bu sorunun yanıtı aslında her iki faktörün de etkili olacağı yönünde olacaktır. Yüzyılımızın başında "**yönetici**" kavramı için de aynı soruların sorulduğu ve günümüzde bu konuda eğitim veren pek çok okulun varlığı göz önüne alınırsa girişimci içinde yakın bir gelecekte eğitim verilebileceğini söylemek çok da yanlış olmayacaktır.

Girişimci faaliyetlerini bir şekil yardımıyla açıklarsak;

Şekil 1. Girişimcilik Faaliyetleri

Ancak, bir girişimci tüm kişisel özelliklere sahip olsa da sosyo-ekonomik yapı, politik ve kültürel çevre onun nitelik ve boyutlarını belirleyecektir.

Örneğin; Leonardo Da Vinci bir sanatçı olmanın yanı sıra matematikçi, mühendis ve bilim adamı olarak çağının çok ötesinde olmasına karşın teknolojinin o dönemde yeterince gelişmemesi nedeniyle taslak düzeyinde kalan girişimlerde bulunmuştur. Benzer şekilde Hezarfen Ahmet Çelebi kanat takıp uçan ilk insan olmasına karşın, içinde bulunduğu sosyo-politik ortam bunu yeterince değerlendirememiş, onu önce sürgüne sonra da ölüme

mahkum ettirmiştir. Oysa bu tür bir girişimin teşvik edilmesi bir çok gelişmeyi beraberinde getirecekti, ne yazık ki bu görülememiştir.

Bu örnekleri çoğaltabiliriz. Buradan bir girişimcinin doğru zamanda, doğru yerde olmasının da çok önemli bir faktör olduğunu görüyoruz.

Sosyo-ekonomik ve politik yapının girişimcilik olgusu üzerine ne gibi etkileri olmaktadır? Yaşanmış olayları düşündüğünüzde girişimcilik olgusunu etkileyen faktörler sizce neler olabilir?

Sosyal Bir Olgu Olarak Girişimciliği Etkileyen Faktörler

Bazı insanlara baktığımızda diğerlerine göre çok daha fazla girişimci özelliğini taşıdığını görürüz. Girişimcilik olgusunu etkileyen önemli faktörler vardır. **Bu faktörler** aile, çevre ve devletin değer yargılarından oluşur. İnsanlar yaşamlarının farklı safhalarında, farklı güdülerin etkisiyle hareket ederler, çocukluktan başlayan bu süreç içinde dış etkenlerin etkisiyle de girişimcilik nitelikleri daha fazla ön plana çıkabilir.

Girişimciliği etkileyen faktörler çocukluktan başlayarak yetişkinlik döneminin sonuna kadar kişinin gelişimi üzerinde etkili olmaktadır.

Aile, çocuğun geleceğini sağlamaya, yaşamına yön vermeye çalışır. Çocuğun aile içinde almış olduğu eğitim, görgü, ailesinin içinde bulunduğu ekonomik ve toplumsal sınıf, değerler onu yaşamı boyunca doğrudan etkiler. Çocuğun üretken alanlarda faaliyet göstermesi için teşvik edilmesi girişimci olabilmesi açısından olumlu bir etki yaratacaktır.

Az gelişmiş toplumlarda, ata erkil aile yapısının görüldüğü tarımla uğraşan kırsal kesimde; ailenin etkisi, ana-babanın sıkı denetimi ve itaatin belirginleştiği bir ortamda gerçekleşir. Yiyecek, giyecek gibi temel maddeler evde üretilir, tarımsal faaliyet yapılır, kapalı ekonomik yaşam söz; konusudur. Bu tür aile yapısında yeniliklere açık, bireysel başarıyı hedefleyen, dinamik, üretken, risk alabilen girişimci tipinin oluşması daha zordur. Ancak aile yaşadığı toplumun bir parçası olarak, değişimlerden etkilenir.

Bu değişimde en önemli etkenlerden birisi teknolojik gelişmelerdir. Teknolojik gelişim temelde insan gereksinimlerini gidermek, yaşam şartlarını kolaylaştırmak gibi işlevleri yerine getiren yöntemler olmakla birlikte, aile yapısındaki değişime ivme kazandıran bir etkisi de vardır. Teknolojik gelişme çalışma koşullarını değiştirirken beraberinde bireylerin içinde çalıştıkları fiziksel ve ekonomik koşulları etkiler, iş süreçleri yaratır ve bu kaynakları bir araya getirir. Bireyleri doğrudan etkileyen bu süreç değer yargıları ve düşüncelerde de değişime neden olur. Doğal olarak bu etki kısmen ya da aynen çocuğa yansır. Aile, çevre, teknolojik ortam çocuğun girişimcilik fikrine, kavramına karşı anlayış ve değerlendirmesinde önemli rol oynar. Eğer aile içinde girişim ve girişimcilik destekleniyorsa yeterli eğitim ve maddi olanaklarla birleştiğinde "girişimci" kültürü daha da yerleşecektir.

Toplumsal çevre girişimciliğin gelişmesinde önemli bir etkindir. Ancak, girişimciyi soyut bir kavram olarak algılamamak gerekir. Genellikle girişimciliğin yaygın olduğu batı toplumlarında görülen; aile içinde ve eğitim aşamasında bireyciliğin ön plana çıktığı bir "insan modeli"ni öbür toplumlara yaygınlaştırmak yoluyla ekonomik ve teknolojik gelişmenin gerçekleştirebileceği düşüncesi çok da doğru değildir.

Sosyal ve Politik Çevre

- Girişimcilik kültürü, siyasal ortamın elverişli olmadığı durumlarda da gelişmeye devam etmektedir. Gerçekte, bu eksiklikler girişimcilik kültürünü zenginleştiren unsurlarda olmuştur. Girişimcilik ve küçük ve orta boy işletmelerle ilgili pek çok etmen, toplumsal çevrenin girişimciliğe ve KOBİ'lere sağladığı destek tarafından belirlenmektedir.

Sosyal ve politik çevre girişimcilik kültürünü ne yönde etkiler?

'Genellikle girişimcilik kapitalist etiğin bir uygulaması olarak görülür. Tarihsel gelişim sürecine baktığımızda ikisinin paralel ve destekler nitelikte olduğu gerçektir. Ancak Kari Marx Kapital'de "işçinin bizzatı özgür bireyselliğinin ve aynı zamanda toplumsal üretimdeki gelişimin gerekli bir koşulu olarak kendi işini yapması"ndan söz etmesi, bugün ulaştığımız "bilgi toplumu"; girişimcinin ve girişimciliğin desteklenmesinin tek bir ideoloji ya da partinin tekelinde olamayacağını birer göstergesidir.

Girişimci davranışlarını etkileyen ya da değiştiren bir diğer etmen piyasanın içinde bulunduğu durumdur. Bir çok girişimci başlangıçta içinde bulunduğu şartlara uyum gösterebilmek, ayakta kalabilmek için yoğun bir mücadele verirken, her piyasada çok da girişimci niteliklerine ihtiyaç olmayabilir.

Tartışma Soruları

1. Girişimciliğin sosyal boyutu denildiğinde ne anlaşılabilir?
2. Girişimciliği destekleyen ya da kolaylaştıran hangi toplumsal özellikler olabilir? Örnekler veriniz.
3. Bizim toplumumuz genel olarak girişimciliği nasıl karşılamaktadır? Tartışınız.
4. Başarılı girişimcilik için sosyal ilişkilerin (tanıdıklar vs.) önemini ve sağlayabileceği avantajları kısaca özetleyiniz.